

Поштарска плаћена у готову.
15 јуни 1924.

ЦЕНА 4 ДИНАРА

Издава сваког понедељника.
Година II. број 24.

СОУДИА

ЧАСОПИС ЗА ПОЗОРИШТЕ, МУЗИКУ И ФИЛМ.

Уредник Никола Трајковић.

Власник за Издавачко Удружење „Илустрација“ Иван Зрнић, директор „Илустрованог Листа“.

»Копелија« на београдској позорници

Г-ја Кирсанова, првомабалерина београдске Опера имала је велики успех на премијери „Копелије“. У костиму Копелије (за први чин). — G-ja Kirsanova, primabalerina beogradske Operе, imala je veliki uspeh na premijeri „Kopelije“. U kostimu Kopelije (za prvi čin).

Нацрти костима за „Машкарата испод купња“
у Народном Дивадлу у Прагу

Костими за девојке-машкаре. — Kostimi za devojke-maškare.

Костими за господу-машкаре (као личности из „Дубровачке Трилогије“).

Костими за даме и старице-машкаре. — Kostimi za dame i starice-maškarere.

Нацрт декора за инсценацију „Машкарата“ у прашком Дивадлу.

»Копелија« на београдској позорници

Г. А. Фортунато (Франц) у костиму за I чин. — Г-ђа Кирсанова (Сванилда) у костиму за III чин. — (У средини) Они који су спремили „Копелију“ (с лева на десно): Г. Г. Жедрински сликар, Фортунато шеф балета кореграф и редитељ, и Ризнић капелник.

Група играча из I чина. — Grupa igrača iz I čina.

Г-ца Шматкова и г. Стрешњев у костиму из I чина. — Г-це Р. Леви и Живановић у костиму из II чина.

Група од четири играчице: г-ца Олејњика, г-ђа Бологовска, г-це Башковић и Живановић.

Г. Шумски као Копелиус у костиму II чина (1) и III чина (3). — Г-ђа Олејњикова као Копелија (2).

Група балерина у костиму „Часови“ за III чин.

Група играча из I чина. — Grupa igrača iz I čina.

Г-ца Шматкова и г. Стрешњев у костиму из I чина. — Г-це Р. Леви и Живановић у костиму из II чина.

Група од четири играчице: г-ца Олењине, г-ђа Бологовска, г-це Бошковић и Живановић.

Г. Шумски као Копелнус у костиму II чина (1) и III чина (3). — Г-ђа Олејњикова као Копелија (2).

Група балерина у костиму „Часови“ за III чин.

Гротескна група из I чина: Лакеј (г. Антонијевић), Парох, Градоначелник (г. Суходолски) и секретар (М. Милутиновић).

Техничко особље београд. Народ. Позоришта које је запослено око извођења „Копелије“. Технички начнијер, технички шеф Нар. Позоришта, А. Фортунато и В. (Седе) г. г. Веља Јовановић инжињер, технички шеф Нар. Позоришта, А. Фортунато и В. Жедрињски. Остали су електричари, меканичари око покретне бине.

Сарајевско позориште

Група Художественика са члановима сарајевског позоришта пред позоришном зградом у Сарајеву. — Grupa Hudožestvenika sa članovima sarajevskog pozorišta pred pozorišnom zgradom u Sarajevu.

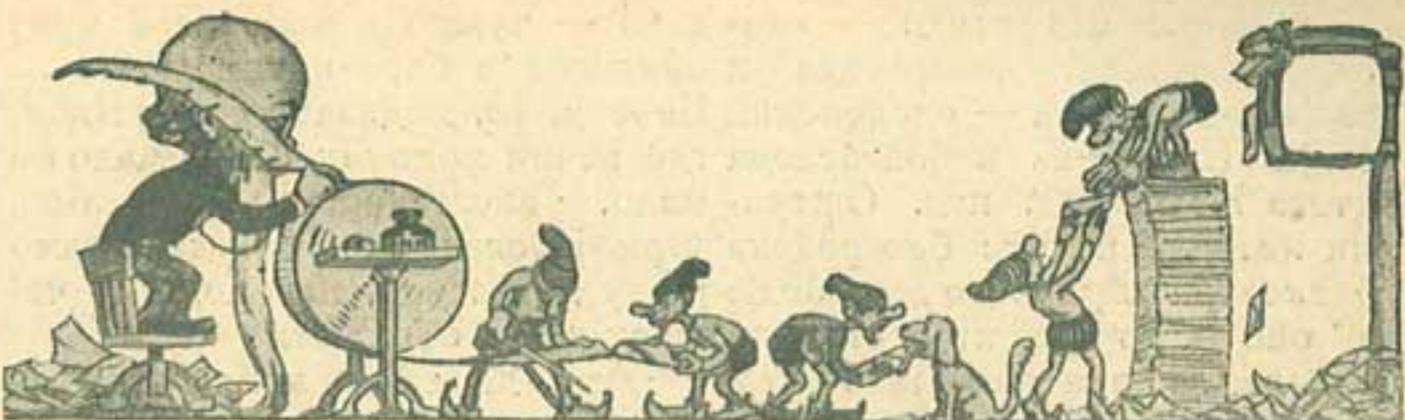

1. Г. Милан Бандић, члан сарајев. позоришта, у улози Жака у Стриндберговој „Г-ци Јулији“. 2. Г-ђа Даница Новаковић, члан сарајев. позоришта у улози „Скампала“. 3. Г. Јосиф Рождаловски, позоришни капелник, диригент филхармоније и квартет војне музике Босанске Дивизије.

Кнез Иво Војновић

Словни драматичар Дубровника и песник, кнез Иво Војновић, писац „Машкарата испод купња“.

ПОЗОРИШТЕ

КАЗАЛИШТЕ

Како су постале »Машкарате испод купња«

У току ове недеље даће се премиера најновијег комада нашег славног драматичара г. Иве Војновића, за коју се већ дуже времена врше нарочите припреме. Подела улога је учинјена међу нашим најбољим драмским снагама, режију води г. Јурије Ракитин. Атмосфера старог Дубровника, коју у „Машкаратама“ оживљује песник, биће сјајно евоцирана. И игра, и костими и декор у строгом су стилу милинеа. Премиера „Машкарата“ биће без сваке сумње датум за београдско Народно Позориште, и управо вернијаш циклуса Војновићевих драма које евоцирају прошлост Дубровника, а нису се већ давно виделе на престоничкој позорници.

Важно је напоменути да су „Машкарате“ недавно имале редак успех на позорници Народној Дивадлу у Прагу, и да се сада у исто време кад и у Београду, дају и у загребачком Народном Казалишту.

За ову прилику „Comoedia“ се нарочито ангажовала да од старог песника добије неколико редака о „Машкаратама“, и г. Војновић се љубазно одазвао позиву.

На питање: — Како сте дошли до писања ове Ваше најновије драме, »Машкарате испред Купља«

Песник нам одговори:

Да Вам право кажем — не знам! Али могао бих Вам „*in tanto*“ причати колико је времена прошло откад ми је покојна бака — биће и више од 40 година! — међу осталим анегдотама, из

којих настаде и Трилогија, казивала и ову о двим старим дубровачким владикама »које су се неких поклада машкаравале дома да развеселе болесну »дјевојку« — па могао бих се дотакнути и дубљих жица да Вам објасним, како је овај мој „*scherzo*“ био задња радост и задња представа — прочитах јој га целог да послушам Њу, која је чезнула да чује још један пут јеку града свога, одакле је протера подли цар — јастреба..... па бих вам могао и музички ојртати колико се тога заплело око главног мотива да у омамној атмосфери уживања и заборава — у Ници — мој оркестрић фантазије и успомена заигра ову шалу карневала и смрти... или чему?

Ако то и остало откријете кад угледате »Машкарате« на београдској позорници, разумећете и сами оно што Вам ту наступам — а ако се пак то не збуде, чему да Вас сугестионишем каковом „*oratio pro domo sua*“? — јер само ћете на позорници схватити модерну атоналност мотива, из које створих ипак хармонију »поткупља« и садунаменујета и поскупчице —

чешке песме и коленде — »ан- вим! — тужно а мило пјева кроз тикијех« сатира, мадригала и онијемљеле боре и чемпресе..... »девојачког« плача — словенских Било је то, недавно, у оној Ници, бургија »Пиерот-а« и благослова где вечни подсмех неба, мало по Светога Влаха итд. итд. Оштро- мало, анестесише сваки бол, умни литературни укус београдске утрњује сваку жељу будећи само публике разабраће онда боље једну неизвесну, невероватну чесве оно што бих хтео сада да жњу за — обласцима!

распредем, као и оно што сам Ax! да знате колико ме је опширио у »предигри« моје пута онај драги глас (и још га драме расчинио — па ће пого- чујем!) јутром, у погледу бездити и ону моју најинтимнију на- душне модрине неба, запитао: кану, да што верније оцртам ду- — Погледај! има ли где год боку а скровиту женску психу облака? — а ја, кћ сваки дан наших изумрлих »девојака« и поновио сам увек исти одговор: »владика« која је небројеним тра- — Нема ни једног! — Мала вицама, цветићима и драчама про- пауза — докле би њезин уздах бијала из опржених наших гре- тек шапнуо: — грехота!

бена у јединствену склад сјетне А сада знате зашто на поклад- раскоши дубровачке природе. номе небу »Машкарате« на- мочих толико облака!

Иво Војновић.

Поводом премијере „Машкарате испод купња“

Интервју са г. Јуријем Ракитином

Сматрајући да ће читаоце „Сомоедије“ интересовати мишљење г. Јурија Ракитина, уваженог редитеља београдског Народ. Позоришта, у чијој се режији спремају „Машкарате“, наш уредник је интервјујао г. Ракитину о скорој премијери најновијег дела г. Војновића. На питање шта мисли о личности драматичара г. Војновића, његовом делу „Машкарате“, и о својој режији поменутог дела, г. Ракитин је био љубазан да да овај одговор:

— Седећи у угодном салону »Испод Купња« чаробног г. Иве Рајића за време нашег гостовања у Загребу, посматрао сам око мене миле и драге ми портрете Станиславског, Книпер — Чехове, Москвина, Качалова..., Одједном пажња ми се заустави на једној великој и интересантној слици. Запитао сам: ко је то?

»Мој пријатељ — кнез Иво Војновић«, одговорио ми је г. Рајић.

Aх, рекао сам себи, такав дакле изгледа тај чувени, класични, словенски песник, тај словенски Дима, Д' Анунцио, аутор чувене трилогије и »моје« »Машкарате« (велим »моје« јер већ дуго времена мислим и живим под утицјима тога комада).

Пријох ближе, и дуго гледах интересантно лице тога старог маркиза XVIII века. Најзад замољих г. Рајића да ми прича нешто о своме пријатељу. Ја слушах и размишљах за то време о његовом комаду.

О, мени као Русу, разумљива је била ова нова болест »носталгија« — туга за Домовином.

Шта је с тим што је дивна Далмација слободна, што се бисер Јадрана сада лечи од канџи убијеног орла, кад поред свега тога Ива Војновић пати од но-

сталгије за његовим Дубровни- јужњаке, мора још више да замком, не садашњим спокојним му- несе, јер су ваши темпераменти зејем, већ за оним из XVIII века бујнији...

— Дубровником републике, по- Што се тиче игре у »Машка- следње самосталне републике на ратама« да вам одговорим само Јадрану. Као да је у она времена оволико. Велики Бодлер казао је и поникао кнез Иво Војновић, јер »Уметност је давање себе«. Ако је било потребно живети тада и је ово тачно, онда су наши глум- видети све то својим очима и ци, управа позоришта и ја, учи- осетити својим срцем, да би се нили све да помогнемо песнику могла са таквом поетском експре- и ако он за то нема потребе. Од сијом, тако заљубљено и страсно своје стране, ја морам захвалити испевати химна »Старом Дубров- још и једном другом Рајићу — г. нику«, »Староме доброме Св. Љубомиру, професору, који је Влаху«, »Госпођи« и већ давно заједно самном преводио реч-по- склоњеним у музеј »Зеленцима«. реч на руски језик ово дело дал-

Иво Војновић као да је видео све матинског песника, како ми не то, не само очима песника које гле- би измакла из вида ни једна дају у даљину, него и као дубро- нианса језика, и да ми немило- вачки племић који је живео у срди критичари не би замерили она времена, када су се »Амба- да не разумем српски језик. шатури« дубровачке републике, Веома сам захвалан и моме враћали из Версаља са поздравом ученику још из Русије — г. Фор- од same краљице Марије Ан- тоанете.

Веселе машкарате, величан- ствене процесије, свечани хорали — све је то промиштало пред очима песника по Милости Бо- била тако добра да ми на про- жијој — Иве Војновића, јер о бама учини потребне примедбе. свему томе он нам прича у сво- Природно је да се ове пре- јој »Машкарати испод купња« — мијере плашим као никад до сада. са притајеним јауком његове по- Зато нека нам помогне Св. Владетске, нежне и дечије душе. хо, патрон Дубровника »јер смо

Песник мора да занесе и да сви јадни у граду — и сви си- запали — тако је он занео и ме- ромашни, — а Св. Влах је до- не странца са Севера, из хладног бар и стар, стар...« Петрограда. Значи да он вас,

Јурије Ракитин.

»Потера« на београдској позорници

Прошле недеље обновљен је најкарактеристичнијих наших »ко- још један комад из националног мада с певањем«. Г. Гинић, који репертоара на београдској позор- већину ових комада режира, и ници. И тако сада, поред »Ко- који је и највише учинио да цео штане« »Тијде« »Два Цванцика«, овај народни репертоар власкрсне »Зоне Занфирове« и »Потере«, на београдској позорници, изјавио исцрпена је листа најбољих и нам је да не мисли зауставити се

на овоме, већ за идућу сезону стрији крајдаре, »танке као хар- спрема још неколико народних комада. Међу њима се истичу »Сеоски лола« и »Девојачка клетва«.

Није неумесно што управа београдског позоришта помаже и данас одржавање старог народног репертоара, није понављамо — и ако је укус времена измакао далеко од ових примитивних, невешто склопљених, наивних комада са тек местимице јаким и правим лиризмом (»Коштана«). — Чак може се рећи год приспу гониоци, отац и син да се има и сувише разлога што и један београдски ћак који их се то чини, јер још и данас уводи, они су свуда примани не век ово су најпосећенији комади драмског репертоара. Друго, што примитивна и од позоришта далека публика, преко ових комада, систематски се навикава на по- зориште и постаје временом њен стални посетилац. Најзад што сами циљ који је држава поставила позоришту дајући му субвенцију, јесте пропаганда и развијање националних осећаја и упознавање публике са животом и обичајима нашег народа у разним крајевима наше отаџбине и т. д. и т. д.

»Потера« специјално више од свих осталих комада ове врсте, има у себи тога пропагандног и поучног. Отац и син иду у потери за слугом са којим је одбегла кћер односно сестра, и сада настаје једна нова »Потера« која се не дефиловање крајева старе, онда једино слободне кнежевине Србије. Прва слика је у Београду, на царинарници, где пречани, Банаћани и Сремци, одушевљено поздрављају слободну груду земље, Србију »Сервију« а жене како она никада у прошлости војнике и »банду«; и где је све није дата, а глумци су учинили лепше но у старој Аустрији, и све да се од празних али добро- где су чак и сами грошеви »тешки и масивни« а не као у Ау-

Г. Гинић дао је сада »Потеру« а жене како она никада у прошлости војнике и »банду«; и где је све није дата, а глумци су учинили лепше но у старој Аустрији, и све да се од празних али добро- где су чак и сами грошеви »тешки и масивни« а не као у Ау-

Уметнички живот на нашем Јадрану

Театар трагедије г-ђе Германове

... Један разговор са великим уметнишком на сплитском жалу ...

За време боравка г-ђе Германове у Сплиту, у затишју једног и задовољства. Морамо се обраћамо и борика, посетио је њу сти, да нам умире душу, да нам наш далматински дописник. Марија Николајевна својим меким гласом, седећи на клупи поред жала, казивала је:

— »Савремено позоришна уметност треба да се посвети трагедији. Свет је запао превише у материјализам модерних времена, у вреви и буци изгубила се је душа. Човек је заборавио на оно што је битно у животу а дао се на оно, што је „contingens“. Заборавио је на срж, а гледа на чауру. Ми као да сваку ствар гледамо данас онако, како нам се она показује у конкретној појединој форми испред наших очију; а ишак има нешто, што превазилази све конкретне форме и што обухвата битност ствари. Могућно, једно такво материјалистичко схватљење света и живота појавило се у највећој мери у животу Русије и за то у њој нашло свој најгласнији израз. Опет се треба повратити битному, великому, идеалному. То осећају сви јачи духови. И баш онде, где се је истакнуо материјализам послератнога времена, ту се диже дух, ту се дух најинтензивније тражи.

»Код тога, уметност ће много да придонесе. Преживело се начело „l'art pour l'art“; уметност је ради нас, људи. Она је за то, да нас уздигне над свакодневним животом, к идеалима вечности, и да

нашој души створи живот тишине и пансиона на периферији између тити филозофији и религиозног мора и борика, посетио је њу сти, да нам умире душу, да нам даду синтетичне одговоре који прелазе преко свих конкретних манифестација појединих живих и неживих ствари и који обухватају све са једног општег становишта које нам означује битност живота. У религији човек налази своје смирење, оно што му материјализовани живот не може да пружи. Религија му даје величину духа: ма како он схватао њу и хтео да је манифестије, оно подиже њега и целу његову околину«.

»У том правцу, позоришној уметности најбоље одговара — трагедија. Бол подиже човека. Бол сабира његову унутрашњост, она га удаљује од ситних питања дневног живота...

Затим је Марија Николајевна додала:

— »Видите. Наш је театар, на пример »Вишњев сад« дао у форми трагедије. То боље одговара људском духу. Тако, она стабла која падају под ударцима секире, нису више стабла породице Раневске — то су у првом реду стабла наше Русије, а онда и свега осталога света који осећа душу. У циљу ових идеја ми дајемо Тагору; у том циљу ћемо постављати друга велика дела вековне литературе... Свет је даје на путу који води подизању духа.«

Ново Народно Позориште на Сушаку

Како сазнасмо, Художествено много — на владу, општину иници, враћајући се из Сплита, друштва да новцем остваре г. имали су дати неколико вечери на Ријеци. Разлог зашто их нису дали јесте тај, што у „Teatro Fenika“ сада гостује нека италијанска оперетна трупа, а у „Teatro Verdi“ по једној новој наредби не сме се давати представа ако није италијанска.

Овом приликом „Primorski Novi List“ пожалио је што бар наш Сушак није могао да чује Художественике, из прости разлога, што нема згодне театарске дворане.

Али, међутим, поводом овога на Сушаку је сад покренуто питање позоришне зграде, упркос новчане кризе. „Primorski Novi List“, који излази на Сушаку јавља, да је богати инжињер, г. Влатко Видмар даровао терен за изградњу једног позоришта, те апелира на богате Сушачане — којим има релативно

Бероватно, много ће још вода протећи испод сушачких мостова, док се оствари жеља Сушачана и г. Видмара. Али, то је такође, не само једна локална потреба, него и опште национална: јер је Сушак један важан центар на са- мом прагу наше куће. Ту мора да се достојно репрезентује наша национална култура, која може да постане чинилац и добар сејач наше користи не само међу нашим људима с оне стране државне границе, него и међу са- мим италијanskим живљем с оне стране ријечког-сушачког моста.

Најјефтиње цене у Београду, него ма где

Препоручује се Мануфактурно-Галантериска Трговина

ТИХОМИРА Л. ПАВЛОВИЋА

БЕОГРАД -- Близу Прометне Банке и Трговине Марићића и Јанковића -- Књ. Љубице 5.
Штофа за женска и мушка одела, Свиле глат разних боја и црне, Крепдешина, Жерса у лепим бојама, Елонжа, Фулара, памучних Делина, Маркизета, Панаме, Зефира, Сатина, Цвилиха за душеке и завесе, Платна најбољег у свима ширинама и ценама, Чип-канских Завеса на метар, Штофаних чаршава асталиских и креветских, Чарапа најбољих врло јефтино, мушких штофаних шешира и кошульја у боји од најфиније панаме.

ОГЛАШУЈ У „КОМОЕДИЈИ“.

Музичка хроника

Јубилеј сплитскога „Гуслара“

Прошлих дана певачко друштво »Гуслар« у Сплиту славило је свој први јубилеј: пет година рада. Јубилеј је прослављен у великој дворани театра са усплом изведбом Хајдновог орато-рија »Стварање света«.

За домаћу музичку кронику, вреди забележити, да је »Гуслар« постао из оног општег настојања да се иде даље, које се видно примећивало после ослобођења. У том свом првом настојању »Гуслар« је издржао, и много је за време од пет година допринео за музичку културу у овим странама. Ово пет година »Гусларовог« рада за Сплит, значи преко четрдесет, већим делом великим стилских концерата музике југословенске, уметничке и народне, руске модерне, црквене, Лисинскоге, Росинијеве, Хајднове и т. д. Са оснивањем »Гуслара« у Сплиту се прогресивно развија еманципација од пригодничарских и потпуриских програма.

За сав овај рад видног на-претка, главна је заслуга способност, пожртвовање и ретка љубав за уметност, чиста од занатства, »Гусларовог« диригента М-а Јосипа Хаце. Он је друштво основао, дао му уметнички напредан правац, одушевљавао и окупљао добре гласове, међу којима су одличне солисте г-ђа Рак-Велар, г-ца Толентино и г. г. Доманчић, Фабрис и Алујевић.

„Љубљански Звон“ у Београду

Пре четрнаест година дошли су нам из Љубљане да објаве ново доба за чије су остварење и сами поднели жртве и били прогањани. Донели су нам онда песму у којој је било много туге. Данас су нам дошли са срцем пуним радости, и из њихових грла чули смо песму свих наших крајева, а првенствено Словеначких.

»Љубљански Звон« својим концертом показао је да има уметничке амбиције, и, вођен уметничким инстиктом г. Преловца, он је изводио све тачке програма са разумевањем и са себи својственом уметничком интерпретацијом која се креће више у импресионистичкој а не у драмској концепцији. Отуда и сви они динамички детаљи, који кадкад утичу да се моментано дисонантност изглади. Иначе сонорност мушких хора, у коме баритони имају једну завидну боју, док су остали гласови, и ако чисти, прозрачнији у снази, осваја. Сопрани су нарочито чисти, док су алти слабији.

Програм, уметнички састављен заслужује пажњу и показује да је и »Љубљански Звон« и по програму и по интерпретацији једна од наших одличних хорских јединица.

John.

Шесетогодишњица Вотјеха Шистека

Ове године, на 23. априла, прославио је у Прагу шесетогодишњицу живота чешки музичар Вотјех Шистек, који је проживео у Србији 10 година, и то у Пожаревцу, Нишу и Београду, као наставник музике у гимназијама и диригент у православним црквама и певачким друштвима. Његове »Српске игре« (за оркестар), изишле су у наклади Хокса у Лондону, а »Српске игре« (за мешовити збор) из-

дао је музички накладни завод испит својих ученица ради оце- Фр. Урбанек у Прагу. Својим њивања ћачког успеха. Тако смо агилним радом у Србији много 31 маја у сали друге женске гим- је допринео зближењу чешкога и нашеј нара. Одгајио је много генерација, а за време рата био је прогоњен од аустријских власти ради свога изразитог србо- филства. Због тога заслужује, да поводом његове шесетогодишњице са поштовањем поменемо његово име и његов рад.

Музичко Матине ученица г-ђе Караводине

Добра је идеја била г-ђе Караводине проф. клавира да одржи

Osječko Kazalište

Tri domaće aktovke

18. маја давале су први пут три домаће aktovke: Prvo: Stojananda od P. Petrovića. Главне су улоге играле господе Mica Gavrilović, Mica Šekulin, Margita Rakavić, господа: Aco Gavrilović, Jovo Martinčević, Vaso Veselinović i Đuro Berkeš. Reditelj g. Gavrilović. Drugo: Gogoljeva smrt od U. Tonadinija. Главне улоге: Oliva Jankova, Dušanka Perenčević, Aco Gavrilović, A. V. Bek, Jovo Martinčevic, Dujano Biluš, Ivo Rakarić. Reditelj A. V. Bek. Treće: Čičak od M. Begovića. Главне улоге: Zora Vuksan — Barlović, Mica Šekulin, Toša Stojković, Đuro Berkeš, Mario Majnařić. Reditelj Aco Gavrilović.

Kriza

У времену разних kriza, možda, ova reč nema više oštice. Ali stvar je u ovom: osječki se teatar raspušta, a za iduću сезону anga-

што se još može spasti!

Отмен старији господин, са универзитетским образовањем и знањем француског и немачког језика, нуди се за васпитача једног или двојице дечака, уз награду стан, храну и новчани хонорар од 600—1000 дин. месечно.

Референције на расположењу. Понуде слати на админ. „Комедије“ под шифром: „Гувернер“.

Сарајевско Позориште

Сезона 1923—1924 завршиће вао је шест представа и крајем сезона загребачка Опера тринаест представа. Сада се позориште налази на турнеји у провинцији.

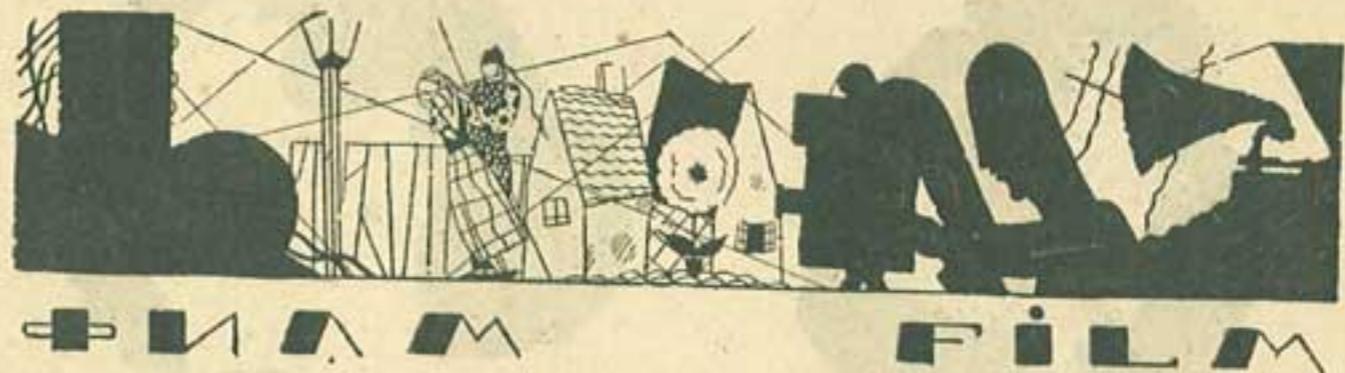
У овој сезони играло се 201 пут, од тога 26 премијера. Од домаћих књижевника били су заступани Нушић (Сумњиво лице, Светски рат), Петровић (Душа), Мирко Дечак (Алибаба). Од опрета давали се »Мамзел Нитуш« и »Лутка«.

У сезони била су ова гостовања: месеца фебруара гостовање г. Ракитина главног редитеља београдског Народног Позоришта, који је режиро четири комада. Истог месеца балет загребачке Опere под управом Фромана, који су давали три представе. Месеца априла Художествени театар да-

дужност Управника, професор г. Душан Ђукић, кога су чекале многе тешкоће, али које је он својом спретношћу и радом пуним такта знао срећно савладати. Велика је његова заслуга што је позориште добило повишену субвенцију од стране општине као и од стране Владе.

Исто је допринео много успеху позоришта г. Јосип Рожђаловски, позоришни диригент, који је створио врло добар оркестар и хор. Благодарећи њему одпочела је ове сезоне оперета, која је била од сарајевске публике врло симпатично примљена.

P.

Филмске новости

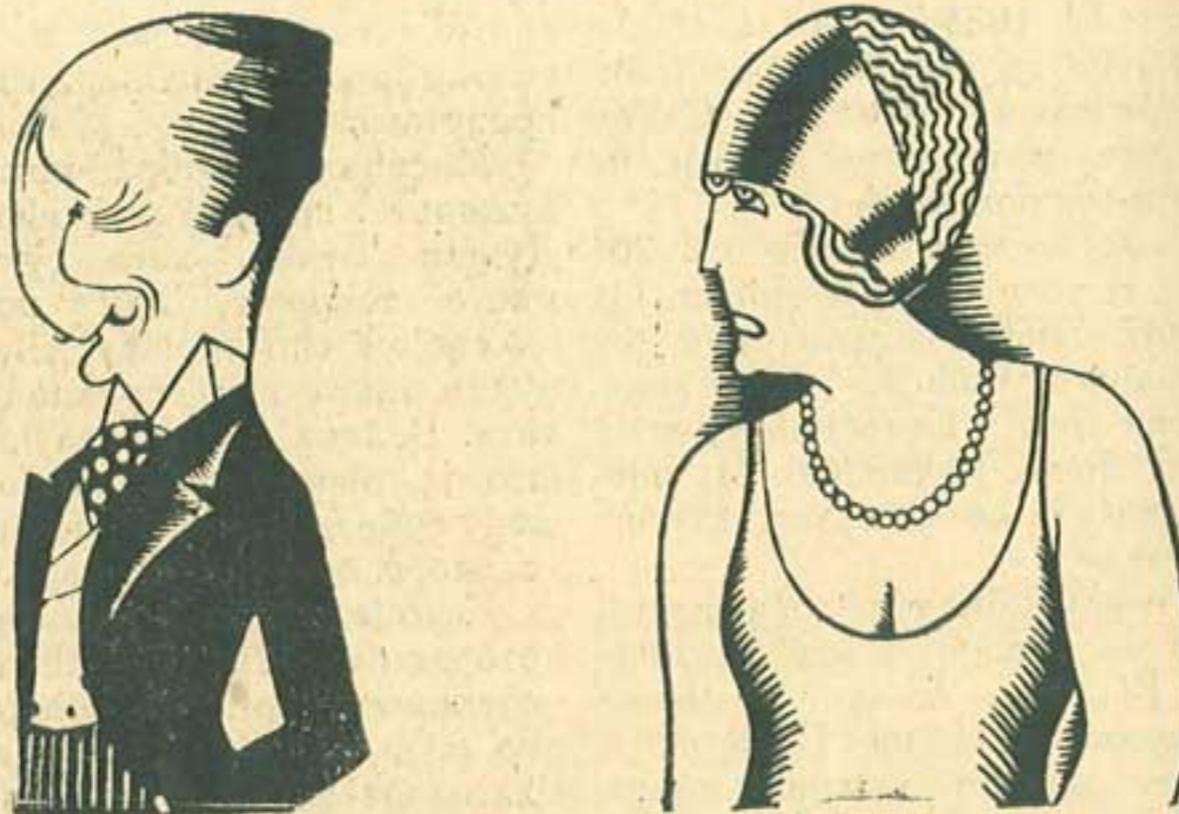
Норма Талмац морала је да један лав тешко ранио једног глумца, тако је опет и сада неизвесно време одложи свој пут у Француску, где је хтела да сними један изванредно интересантан филм из француске револуције.

На снимању последње сцене филма „Quo Vadis“-а, о коме се у задње време много говори до- годила се опет велика несрећа.

Као пре два месеца, када је града), у режији Разумнога.

»Госкино« почeo је са снимањем филма »Град на костима« (историја подизања старог Петро-

Филмски уметници у карикатури

Адолф Менжи и Едма Пурвијанс, protagonisti prvog filma u режији Чарлса Чаплина „Јавно мнење“. — Adolf Menži i Edma Purvijans, protagonisti prvog filma u режији Čarlsa Čaplina „Javno mnenje“.

„Човек са сто лица“ Лон Шанеј, виртуоз мимике и изражавајне снаге карактера. Паулита Фредерик (позната код нас у филму „Госпођа Икс“, по истоименом позоришном комаду).

Гоголь на филму

»Тарас Бульба«

Недавно завршени филм »Тарас Бульба« представља, несумњиво, догађај у иностраној руској филмској производњи. »Тарас Бульба« је, пре свега, највећи филм који је израдило једно чисто руско предузеће, »И. Јермољев филм« у Минхену.

Ових дана у једном минхенском биоскопу, пред малим бројем позваних лица, био је приказан овај филм.

Износити садржај филма није потребно, а може се мирне душе рећи да је Јермољев потпуно успео у обради Гогольевог дела за филм, сачувавши при томе његове карактерне особине и националан карактер и избегавајући ма и најмањи покушај извртавања текста.

Почевши с Бурсом, са описима овог украјинског села и запорожском сечом, па све до народну фигуру створио је Д. Андријине издаје, бојева, Остап Торцов у улози Тараса. Запажа нове казне и смрти самога Тараса се још крчмар Јанкел Полонски, на ломачи — све нам то оживљава Гогоља и његово бесмртно дело, достојно и највећег дивљења.

Међу глумцима треба, пре режије Јермаљева и његовог драматичару, истаћи Оскара Мариона, матурга Стрижевског. Сцене битке који је дао не само споља сјајну и јуриш на град Дубио привлаче креацију Андреје, него је успео својом непосредном снагом; Остапа изрази и она тешка сложена, пова казна делује ванредно сукомпликована, психолошка пре-гестивно; окретни, разуздани Коживљавања, која су га довела до заци одушевљавају. Једном речју: издаје рођеног народа и, најзад, успех у сваком погледу.

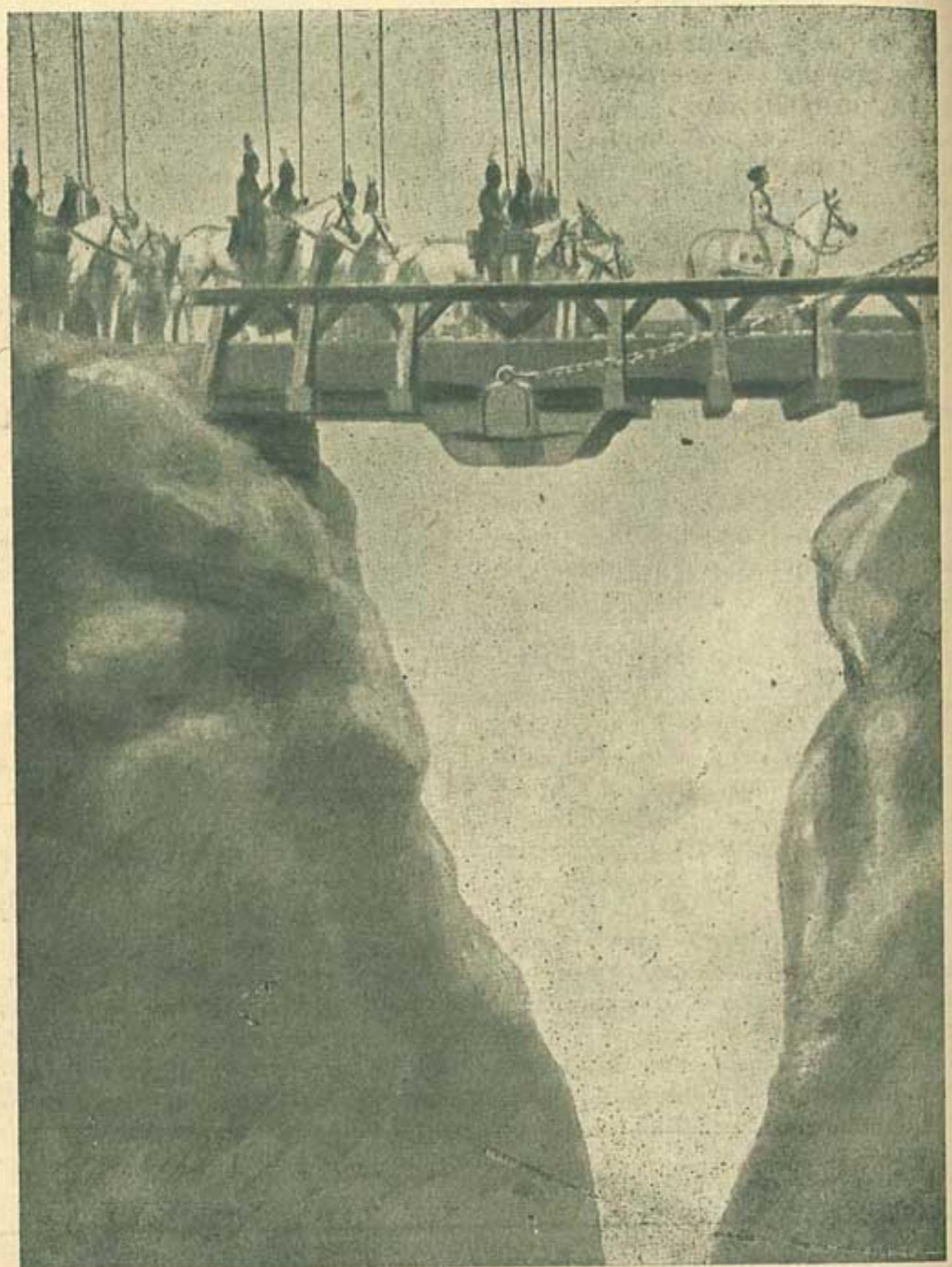
С. О.

I. Јермољев, творац филма „Taras Buljba“.

„Comoedia“ се може добити у свима књижарама и код свих продаваца новина. Поједини број 4 динара.

»Нибелунген«

Величанствена сцена из немачког историјског филма „Нибелунген“, која је поред своје монументалности конструисана у атељеу.

Филмски комичари

Сеф. — Seff.

Друго издање »човека са облакодером« Харолд Лојда је бечлијада детектив, Сеф. Али он само не имитира,

Два јапанска »стара« Цуру Аоки и Сеси Хајакава и њихови филмови

Филмска производња у Јапану књижевност. Вративши се после делимично је развијена и без студија из Европе у Јапан, Хајакава великог значаја за филмску уметност у опште. Неколико јапанских предузећа стварају филмове које имају локалног значаја. Начин интерпретације, садржај, његова таобрада, манир и мили-е у коме да учествује у неколико филмова се ствара — све је то врло различито од истих делога европског или америчког филма.

Први и најзаслужнији пионир филмске уметности у Јапану је, несумњиво, Сеси Хајакава. Живот Хајакаве пун је свемогућности. Он је требао да буде поморски официр, али једним случајем изгубио је чуло слуха. После тога почeo је да студира право, и поред тога,

Цуру Аоки је глумица изван-

Сеф

већ ствара и своје. И ако не тако дубок као његов оригинал, у многим филмовима ипак се може наћи врло често успелог и оригиналног хумора. Брзина акције, до лудости, и сцене без икакве логике, главна су карактеристика његових филмова. Најчешће оперише са изненађењем и, наравно, успева. Кариира све око себе, најрадије старе уседелице, жандарме, улицу. Мало психологије у гротески. За сада је створио читаву серију филмова, од којих су неки дошли и на платна наших биоскопа: Сеф у Тингл-тинглу, Сеф у салону за улепшавање, Сеф као репортер (породија на један Дугласов филм), Сеф као детектив, Сеф под папучом, итд.

—

редне осећајности и урођеног ја везана готово случајним брајединственог уметничког смисла, ком са европљанином, не може да Њена нам интерпретација откри- се потпуно преда љубави према ва исто још увек за нас недо- једном младом Јапанцу. Али ипак, вољно познато и неразумљиво најзад, љуба пева своју победну — живот Јапанке, песме над пе- песму.

смама њене љубави и пожртво- У овом Филму Цури Аоки вања, које је дубље и светије, но дошла је до правог изражaja, и што га можемо и замислити. Нај- њена готово магична моћ пре- успелиji њен филм је »Лотосов живљавања, делује неодољиво цвет«. То је једна истинита и- привлачно. сторија љубави једне Јапанке, ко-

Одликована на изложби у Турину 1911 г.

Само у овој радњи можете добити најбољу робу, највећи избор и фабричне цене

Мих. В. Вујовић
Кр. Александра 19.
Београд.

Један филмски скандал

У Холивуду се недавно дого- у коме моли да је не осуђују дио велики скандал у филмским тако строго, и у исто време из- круговима, чија је жртва по- носи догађај.

Али то није имало дејства, и бојкот је и даље остао у снази.

Председник Кулиц за филм

Председник Сј. Држава Кулиц, увиђајући велику важност и вред- ност напретка филмске производње за Америку, посредовао је и успео да се таксе, као и по- резе, за биоскопе приметно сма- ње. Интересантно је напоменути, да је Кулиц, у писму упућеном публике, можда и сувише пуританске.

Да би се одржала, Мабел је вукао да је потребно указати публикова у листовима писмо, филмској индустрији и помоћ.

ФАБРИЧНО СТОВАРИШТЕ
ТЕПИХА
и
ЗАВЕСА

ТРГОВИНА
ФИНИХ ПЛАТНА ПАМУЧНИХ и ЛАНЕНИХ,
СВИЛЕ, ПЛИША и МОКЕТА за НАМЕШТАЈ

Јосиф Јаролимек и Синови

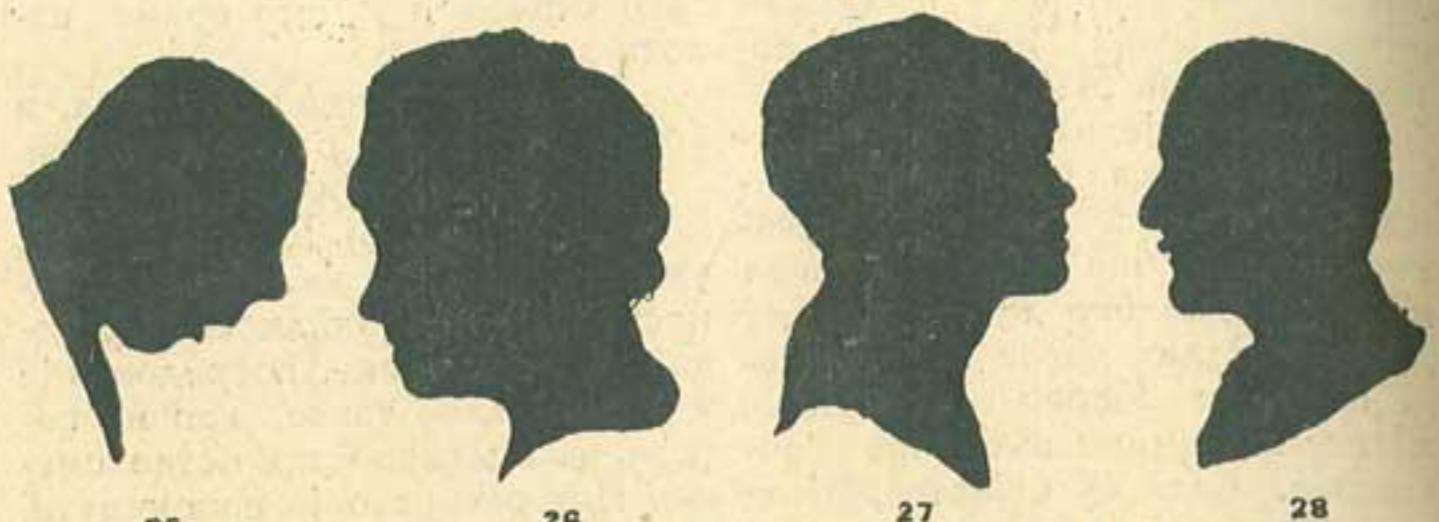
БЕОГРАД

ОСНОВАНА 1891. ГОД.

КНЕЗ МИХАЛОВА 14.

Конкурс силуета

— Седма серија —

25

26

27

28

Који су ово филмски уметници? — Koji su ovo filmski umetnici?

Како што смо објавили, по за- треба назначити »Конкурс си- вршетку конкурса — који ће се лујета«), које филмске уметнике састојати из 12 серија — треба представљају поједине силуете. Најда нам читаоци пошаљу одговоре бржима и најпотпунијима биће до- (у затвореном коверту на коме дељене интересантне награде.

ФИЛМСКЕ ВЕСТИ

Париска општина на једној дали натраг приликом изласка, од зграда на Италијанском булевару ставила је једну плочу са дељу дана, прву награду је добила овим речима: »Овде је 28. децембра 1895. г. извршен први пробни покушај генијалног проналаска Мареја, проналаска филма, а од стране и помоћу браће Лимијер.«

На конкурсу, који је трајао не- једна млада дактилографкиња.

Јапан има око 600 биоскопа. Од тих 600, велика већина, 450

У Москви се спрема сада снимати конкурс женске лепоте на овај начин: на платну, преко филма, биле су пројектирани глуве, у разним положајима, 40 кандидаткиња. Посетиоци су гласали са нарочитим листама, које су имали приликом уласка, а пре-

један биоскоп у Епикастру (Енглеска) приредио је интересантан конкурс женске лепоте на овај начин: на платну, преко филма, биле су пројектирани глуве, у разним положајима, 40 кандидаткиња. Посетиоци су гласали са нарочитим листама, које су имали приликом уласка, а пре-

мање великог историјског филма »Крвава круна« — у коме су главне личности цар Димитрије Самозванац, Борис Годунов. Редитељ филма, Костијанов, прео је материјал за садажај из разних докумената, музеја и архива, које су му ставиле на располагање совјетске власти.

Гоголь на филму

Тарас Бульба

Главна лица у филму „Тарас Бульба“ по истоименом роману од Н. Гоголја. — Главни лица у филму „Taras Buljba“ по истоименом роману од N. Gogolja.

Лепотице у филму

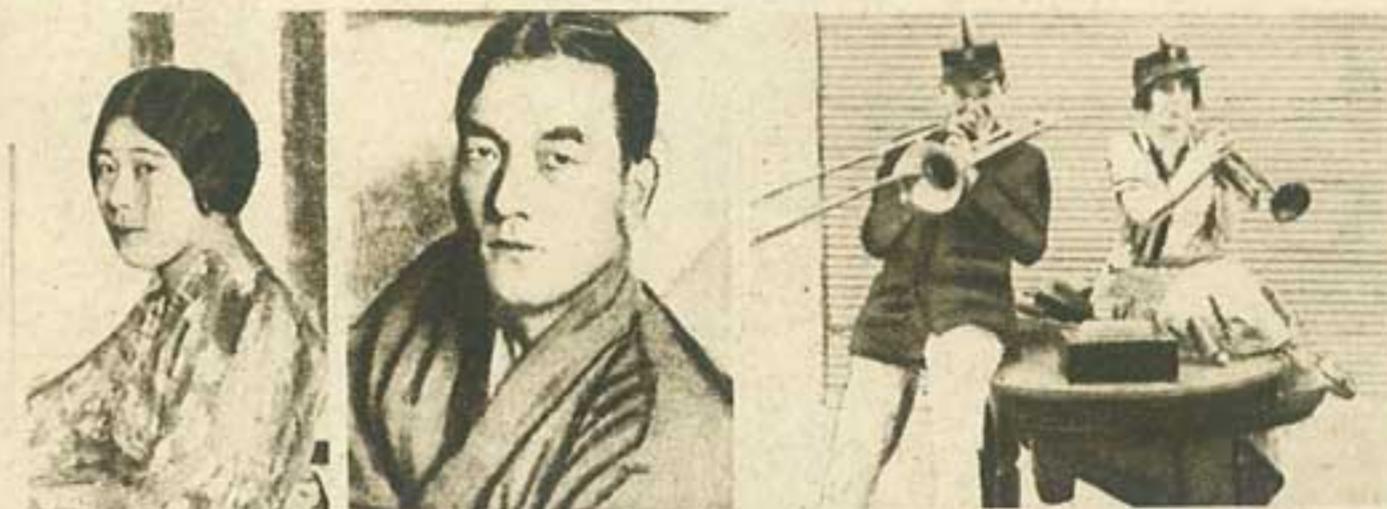

Америчка уметница, Мери Филбин. Француска уметница, Рускиња, Нина Орлова. — А-
меричка уметница, Mary Philbin. Francuska umetnica, Ruskinja, Nina Orlova.

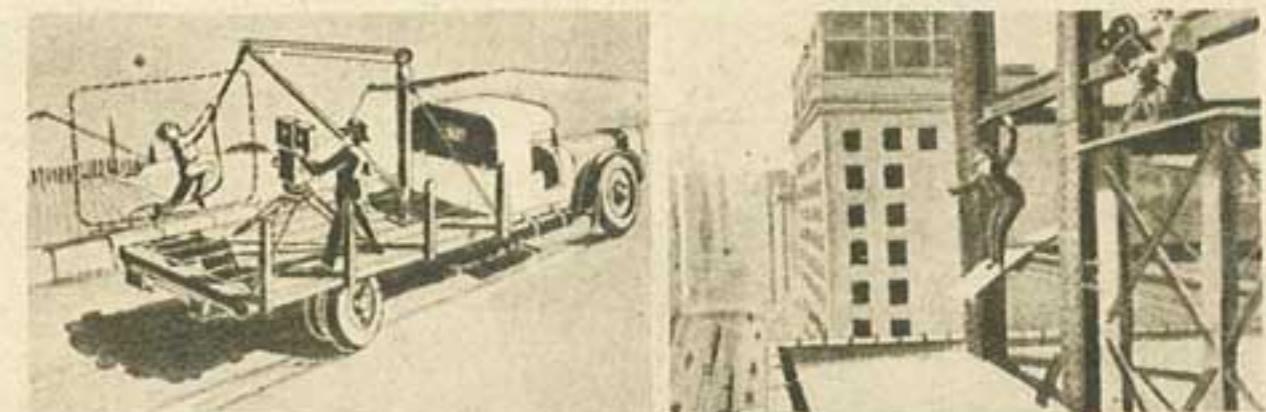

Ме Мјуреј, лепа и оригинална филмска уметница из Холивуда. Мис Ла План, америчка
филмска лепотица „тешко категорије“.

Филмски мозаик

Два велика јапанска „стара“: Цуру Аоки и Сеси Хајакава. — Уметници су велика деца:
Дуглас Фербанкс млађи и Виола Дана (обоје укупно имају 35 година) забављају се
имитирајући амерички џаз-бен.

Филмски трикови: Сцена у којој глумац вчси у ваздуху испод каквог замишљаног
аероплана или балона (пејсаж у даљини даје сцени утисак велике висине). На платну
ће се видети само глумац у оном изрецканом квадрату. Трик са опасном сценом на
облакодерима (доња платформа се не види на филму).

Ова „пустинја“ је „инсценирана“ у Италији, за филм „Калуђерица“ у коме игра гла-
вну улогу Лилијан Гиш. Колико је декор за филм већ усавршен, најбољи је доказ
ова слика.

Лепотице у филму

Америчка уметница, Мери Филбин. Француска уметница, Рускиња, Нина Орлова. — Američka umetnica, Mary Philbin. Francuska umetnica, Ruskinja, Nina Orlova.

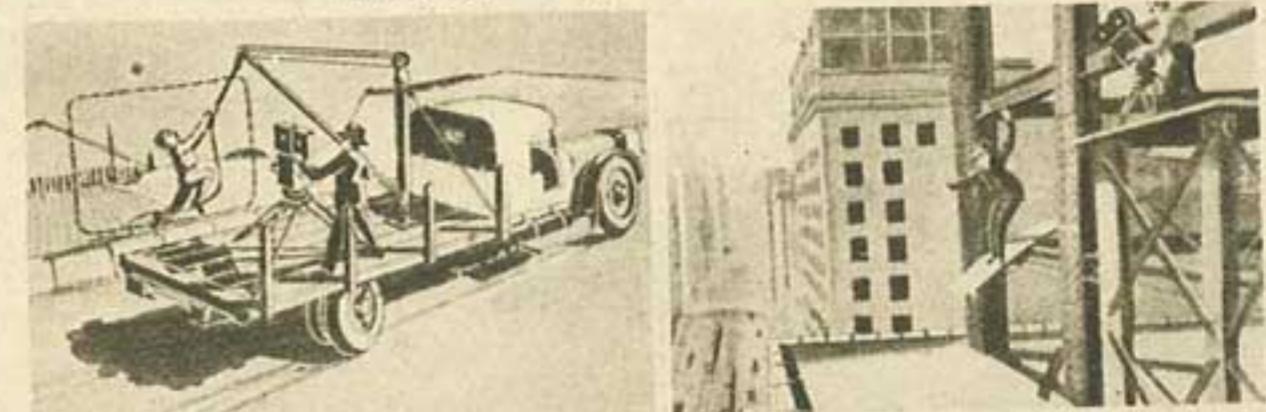

Ме Мјуреј, лепа и оригинална филмска уметница из Холивуда. Мис Ла План, америчка филмска лепотица „тешко категорије“.

Филмски мозаик

Два велика јапанска „стара“: Цуру Аоки и Сеси Хајакава. — Уметници су велика деца: Дуглас Фербенкс млађи и Виола Дан (обоје укупно имају 35 година) забављају се имитирајући америчански џаз-бан.

Филмски трикови: Сцена у којој глумац вчси у ваздуху испод каквог замишљаног аероплана или балона (пејсаж у даљини даје сцени утисак велике висине). На платну ће се видети само глумац у оном изрецканом квадрату. Трик са опасном сценом на облакодерима (доња платформа се не види на филму).

Ова „пустиња“ је „инсценирана“ у Италији, за филм „Калуђерица“ у коме игра главну улогу Лилиан Гиш. Колико је декор за филм већ усавршен, најбољи је доказ ова слика.

Лето и зима на филму

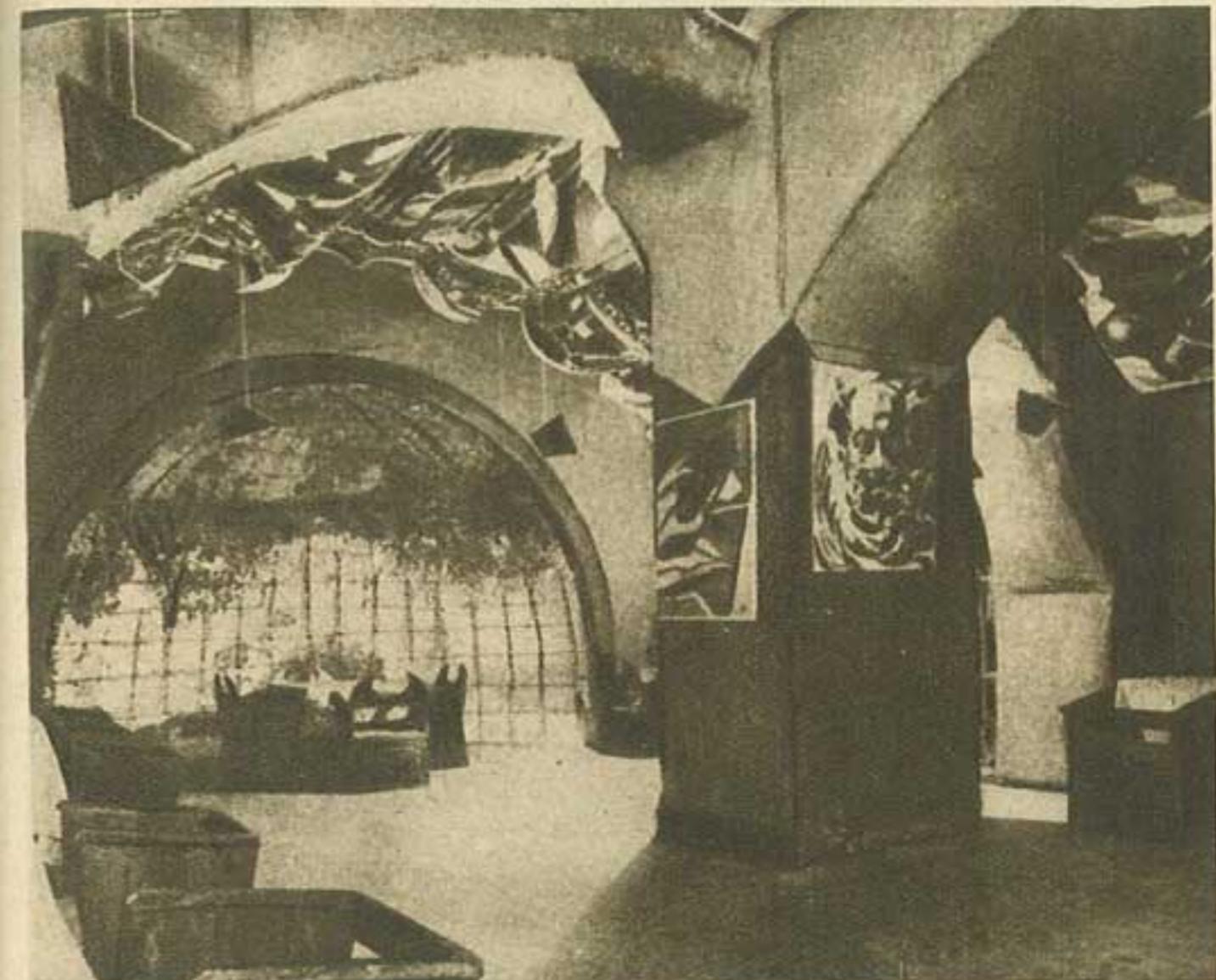
Чим је почела сезона купања, већина нових филмова догађају се на пляжи. Сцене су из најновијег немачког филма „Храм Венуса“.

У Швајцарској зимус су снимљени наванредни мотиви снежних пејсажа. Снимци из филма „Лавина“.

Позоришни живот у Италији

Независно експериментално позориште Антонија Брагаљија

Фоаје позоришта Bragaglia у Риму.

У Риму већ поодавно постоји модерније писце: Пирандела, једно врло интересантно позориште, својина Антонија Брагаљија, Монтепелија, Маринетија и т. д. истакнуто г позоришног човека и значајне личности у животу нај-пантомиме на репертоару су њемодерније уметности у Италији. говорог позоришта.

Брагаљио је у једном старом римском купатилу, недавно откри- веном, инсталирао своје позориште сасвим модерног стила. Поред позоришне сале, по- зорнице, дивног фоаје, он је инсталирао и велику салу за сликарске изложбе, издавачку књижару и школу класичног играња. Позориште Брагаљија игра нај-

Његова позоришна трупа ко- приређује турнеје по целој Ита- лији, и прави сјајне успехе. Његова сала за изложбе само за две последње сезоне приредила је 116 излагања разних сликара. Брагаљијево предузеће је јед- институција у Италији.

Музичка хроника

„Гуслар“ сплитско певачко друштво, прославило је недавно свој јубилеј. — „Guslar“ splitko pevačko društvo, proslavilo je nedavno svoj jubilej.

Маестрo Јосип Haće, диригент „Гуслара“, Сплит. — Г-ђa Караводина, чијa јe школа приредила свој први концерат. — Maestro Josip Haće, dirigent „Guslara“, Split. — G-đa Karavodina, čija je škola priredila svoj prvi koncerat.

Љубљански „Звон“ пред свој полазак за Београд. — Ljubljanski „Zvon“ pred svoj polazak za Beograd.

Где се снима за филм

У прастају америчкој шуми логор Једног филској прeдуzeћa. Аероплани, аутомобили, шатори са свима удобностима, умањују суровост овако дивљег и удаљеног места.

»Копелија« на београдској позорници

Г. Александар Фортунато, шеф балета београдске Опере, кореограф и редитељ „Копелија“ играо је главну мушку партију. Франца. Костим за III чин.

Одговорни уредник Н. Трајковић, Власник: Издавачко Удружење „Илустрација“, Космајска улица 22 Београд. — Годишња претплата 180 дин.; полугодишња 90 дин.; тромесечна претплата 45 дин. — Тифдрук и офсет штампа Графичког Завода „Макарије“ А. Д. Београд—Земун.